

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1934 kl. 3 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner
angående ändringar i mantalsskrivningsförfordningen.*

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet hava hänvisats följande motioner, avseende ändringar i mantalsskrivningsförfordningen, nämligen

1) motionen nr 34 i andra kammaren av herr *Ericson* i Boxholm, däri hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville företaga en allmän revision av gällande bestämmelser i fråga om mantalsskrivning i syfte att i motionen påtalade olägenheter måtte bli i möjligaste mån avhjälpta»; samt

2) de likalydande motionerna nr 124 i första kammaren av herr *Rosén* m. fl. samt nr 227 i andra kammaren av herr *Nilsson* i Göteborg m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till sådan ändring av mantalsskrivningsförfordningen eventuellt även av kommunalskattelagen, att skattskyldig icke obehörigen må kunna undandraga sig sin skatteplikt mot kommun, vilken är att anse som hans naturliga beskattningsort».

Beträffande motiveringen för dessa yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna.

För *mantalsskrivningen* i riket gäller förfordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning (nr 61). Beträffande mantalsskrivningen i Stockholm och Göteborg gälla dock särskilda föreskrifter, meddelade i förfordningen den 18 december 1925 om civil folkbokföring och mantalsskrivning i Stockholm (nr 481) samt förfordningen den 17 november 1905 angående mantalsskrivning i Göteborg (nr 64). Därjämte finnas i fråga om mantalsskrivningen i Kopparbergs län meddelade vissa särskilda föreskrifter.

Mantalsskrivningen, som till sin karaktär är en offentlig, distriktsvis försiggående, årlig registrering av landets invånare, har till ändamål, åtminstone för svenska medborgare, att grundlägga vissa medborgerliga förmåner, såsom politisk och kommunal rösträtt samt hemortsrätt i fattigvårdsavseende m. m., samt att medföra vissa rättsverkningar av huvudsakligen förpliktande natur, såsom bland annat beträffande beskattningsorten vid taxering till kommunal inkomstskatt och statlig inkomst-

och förmögenhetsskatt. Enligt 59 § 1 mom. kommunalskattelagen skall nämligen fysisk person under den tid, då han varit här i riket bosatt, utgöra skatt bland annat för inkomst av tjänst och kapital i hemortskommunen. Med sådan kommun förstås enligt 66 § samma lag den kommun, där den skattskyldige författningen enligt för taxeringsåret skall vara mantalsskriven. Jämlikt 22 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall sådan beskattning äga rum i skattskyldigs hemortskommun.

Mantalsskrivningen förrättas årligen mellan den 15 november och årets slut för varje särskilt mantalsskrivningsdistrikt och gäller för det nästkommande kalenderåret, det s. k. mantalsåret. Mantalsskrivningsförrättare är å landet och i stad, där magistrat icke finnes, häradskrivaren, medan i övriga städer mantalsskrivningen förrättas av den tjänsteman, vilken har att debitera kronoutsylder eller till vilkens befattningsförrättningen eljest hör.

För *folkbokföringen* — med undantag för Stockholm och Göteborg, beträffande vilka städer särskilda bestämmelser gälla — återfinnas reglerna i förordningen den 3 december 1915 angående kyrkoböckers förande (nr 476). Enligt denna förordning skola i varje församling av svenska kyrkan och i vissa undantagsfall i kyrkobokföringsdistrikt föras kyrkoböcker av olika slag bland annat en församlingsbok. För kyrkoböckernas förande ansvarar vederbörande pastor.

Enligt den för Stockholm gällande särskilda förordningen ombesörjes bokföringen av stadens invånare å ett av staden inrättat mantalskontor, vilket biträder vid mantalsskrivningen. I Göteborg verkställes en fortlöpande bokföring av stadens invånare å mantalskontoret därstädes, vilket även ombesörjer mantalsskrivningen.

I fråga om de allmänna *grunderna* för bedömande av vederbörandes rätta mantalsskrivningsort gäller i huvudsak följande. Jämlikt § 8 mom. 1 och 2 av mantalsskrivningsförordningen utgöres *underlaget för mantalsskrivningen* av församlingsboken och de uppgifter till mantalsskrivningen, som avses i §§ 4 och 5 av nämnda förordning, samt vidare av de upplysningar, som kunna meddelas av de vid mantalsskrivningsförrättningen närvarande. Med undantag för Stockholm och Göteborg bygger mantalsskrivningen i främsta rummet på kyrkobokföringen, särskilt församlingsboken. Ehuru gällande lagstiftning i ämnet åsyftar, att mantalsskrivningen och kyrkobokföringen skola överensstämma och om möjligt sammanfalla med varandra, skall emellertid mantalsskrivningen framför allt grunda sig på de faktiska förhållandena. Enligt § 3 mom. 1 mantalsskrivningsförordningen skall nämligen envar mantalsskrivas, där han är bosatt, oberoende av om personen ifråga är kyrkobokförd i orten eller ej. Därest bosättnings- och kyrkobokföringsorten ej sammanfalla med varandra, skall överensstämmelse mellan mantalsskrivningen och kyrkobokföringen söka åstadkommas genom rättelse av den senare.

I sistnämnda författningsrum saknas visserligen föreskrift om, vilken tidpunkt bosättningen skall avse, men med hänsyn till att förhållandena intill slutet av det år, varunder mantalsskrivningen försiggår, skola utgöra grunden för mantalsskrivningen, hava i regel bosättningsförhållandena vid slutet av det år, som närmast föregår mantalsåret, eller vid ingången av sistnämnda år ansetts vara avgörande för bestämmande av mantalsskrivningsorten för mantalsåret. Ett undantag från denna regel utgör stadgandet i § 3 mom. 1 fjärde stycket mantalsskrivningsförordningen, enligt vilket stadgande den, som nästa fardag eller därförinnan kommer att flytta till annat mantalsskrivningsdistrikt för att övertaga fast egendom eller rörelse eller tillträda tjänst, skall mantalsskrivas icke i den faktiska utan i den tilltänkta bosättningsorten vid mantalsårets ingång.

Stundom kan inträffa, att en person har hemvist inom två eller flera mantalsskrivningsdistrikt av sådan natur, att han i själva verket kan betecknas såsom bosatt inom båda eller alla distrikten. I dylika fall skall jämlikt § 3 mom. 1 andra stycket mantalsskrivningsförordningen personen betraktas såsom bosatt i det distrikt, där han vistas under sådana förhållanden, att han med avseende å tjänst, verksamhet eller andra omständigheter bör anses därstädes hava sitt egentliga hemvist. I regel äger en person med dubbel bosättning ej någon valfrihet. Mantalsskrivningsförordningen medgiver emellertid under vissa förutsättningar sådan valfrihet. I § 3 mom. 1 andra stycket stadgas nämligen även, att den, som äger fast egendom eller idkar rörelse inom olika mantalsskrivningsdistrikt och inom vartdera av dessa vistas någon del av året samt ej på grund av tjänst eller verksamhet kan anses hava sitt egentliga hemvist i någotdera av dessa eller annat mantalsskrivningsdistrikt, äger att själv bestämma och anmäla, inom vilketdera distriktet han skall mantalsskrivas.

Frågan om den civila folkbokföringens lämpliga ordnande har under det senaste årtiondet vid olika tillfällen varit föremål för riksdagens prövning. Sålunda avslog 1926 års riksdag ett motionsvis framställt yrkande i ämnet under hänvisning till, att frågan vore föremål för granskning av 1924 års uppbördssakkunniga. På i huvudsak samma skäl avstyrkte 1928 års riksdag i förevarande ämne väckta motioner.

I sitt år 1929 avgivna betänkande påvisade uppbördssakkunniga vissa brister i den nuvarande folkbokföringen samt anförde därom bland annat följande:

»Med folkbokföringen har åsyftats att ernå, bland annat, en vid varje tillfälle riktig bild av befolkningens sammansättning och bostadsort. I stort sett torde detta syfte hava nåtts. Vissa brister i systemet, orsakade företrädesvis av befolkningens alltjämt fortgående större rörlighet, hava emellertid framträtt. Anmälan om förändring i bostadsort försummas ofta helt och hållet eller göres så sent, att därigenom föranledas fel och olägenheter av skilda slag. Det fiskaliska intresse, som här erfordras för att

bringa effektivitet åt gällande bestämmelser, torde i allmänhet icke förefinnas hos prästerskapet och lärar, även där det finnes, hava av kända orsaker svårt att göra sig gällande. Skyldigheten för ägare eller brukare av fast egendom att vid husförhör eller förskrivning vara tillstädes eller i händelse av förfall lämna uppgift å inom fastigheten boende personer underlåtes flerstädes i ganska stor utsträckning. Detta medför, särskilt i församlingar med tät befolkning eller stor utsträckning, osäkerhet i fråga om de förefintliga uppgifternas riktighet. Följden härav har blivit, att kyrkoböckerna icke under alla förhållanden kunna vid varje tidpunkt lämna upplysning om befolkningens faktiska vistelseort. Även mantalskrivningen brister ofta därutinnan, att personer mantalsskrivas å annan ort än den riktiga. Den omständigheten, att den grundläggande kyrkliga bokföringen verkställes inom de olika församlingarna, försvårar dess användning av andra myndigheter, då upplysning i ett eller annat hänseende erfordras rörande viss person, om vilkens kyrkliga bokföringsort man icke äger säker kännedom. Följderna av nu nämnda olägenheter, som beröra icke blott den enskilde utan även det allmänna, hava gjort sig starkt gällande på flera olikartade områden av såväl den statliga som den kommunala förvaltningen men i alldeles särskild grad inom beskattnings- och uppbördsväsendet.»

I en vid 1930 års riksdag väckt motion hemställdes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en allsidig utredning rörande åtgärder för införande av folkregister och därmed i samband stående frågor. I anledning av motionen yttrade riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t, nr 381, bland annat, att det icke längre vore praktiskt möjligt att med tillhjälp av gällande förordningar om kyrkobokföring och mantalskrivning få till stånd en tillförlitlig registrering av befolkningen. Samtliga i ämnet av vederbörande utskott hörda myndigheter hade liksom uppbördssakkunniga framställt anmärkningar om bristande effektivitet hos den nuvarande formen för folkbokföringen. Svårigheterna syntes riksdagen framför allt hava uppkommit genom befolkningens under de senaste årtiondena oerhört ökade rörlighet, vilken säkerligen komme att alltjämt tilltaga i omfattning och undan för undan vålla ökade svårigheter. Då uppbördssakkunniga i sitt utlåtande endast tagit ställning till frågan om en omläggning av folkbokföringen ur uppbörds- och indrivningssynpunkt, vore enligt riksdagens mening en allsidig utredning rörande åtgärder för införande av folkregister och därmed i samband stående frågor påkallad.

Med anledning av en i andra kammaren vid 1932 års riksdag framställd interpellation, huruvida dåvarande chefen för finansdepartementet hade för avsikt att i enlighet med 1930 års riksdags anhållan föranstalta om ovan nämnda utredning, meddelade departementschefen, att han hade för avsikt att igångsätta utredningen, när tiden och andra omständigheter det medgäve. Med hänsyn till att det för kommittéer och utredningar förefintliga anslaget vore synnerligen hårt anlitat, hade det överhuvud fått tills vidare anstå med utredningar, vilkas företagande ej ansetts vara av överhängande vikt.

I en den 1 mars 1934 till chefen för finansdepartementet avläten skriftelse, varav utskottet erhållit del, har *Sveriges häradsskrivarförening* bland annat anmärkt, att folkbokföringen i riket för närvarande icke fungerade på ett tillfredsställande sätt. Ett yttre tecken härtill vore den starka ökningen av mantalsskrivningsmålens antal i första instans, som framgår av vid detta betänkande fogade Bilaga A.

Föreningen har härefter erinrat om, att antalet mantalsskrivningsmål vid tiden för 1918 års fattigvårdslags ikraftträdande vore helt obetydligt. Ehuru avsikten med anknýtandet av hemortsrätten i fattigvårdsavseende till den faktiska mantalsskrivningen givetvis varit att därigenom minska antalet fattigvårdsmål samt de nya bestämmelserna härutinnan verkat hämmande på fattigvårdsmålens stegring, hade likväl, sedan verkningarna av nämnda bestämmelse angående hemortsrätten börjat göra sig märkbara, antalet mantalsskrivningsmål ökat i oroväckande omfattning. Enligt föreningens mening berodde denna ökning under senare år i någon mån på kommunernas önskan att draga till sig begärliga skatteobjekt men framför allt på deras intresse att förebygga blivande fattigvårdsfall. Under den ekonomiska krisens tryck hade detta senare intresse allt mera gjort sig gällande under de sista åren. Stegringen av antalet mantalsskrivningsmål medförde betydande olägenheter. Därav uppstod ett besvärande arbete för länsstyrelser, mantalsskrivningsförrättare, polismyndigheter och kommuner samt ett allmänt osäkerhetstillstånd beträffande den civila hemorten för alla de personer, som berördes av besvären. Härtill kommo de betydande kostnaderna för målens handläggning och utredning.

Även om fattigvårdslagens hemortsrättsregler vållat det rådande intresset för mantalsskrivningsprocesserna, ansåg föreningen, att orsakerna till dessa låge djupare. Gällande författningar, som reglera folkbokföringen, motsvarade icke tidslägets krav och gäve icke medel att möta de svårigheter, som vållades av befolkningens inför de begränsade förvärvsmöjligheterna alltmer ökade rörlighet. Härtill kommo, att gällande bestämmelser i många fall vore sådana, att de omöjliggjorde noggrann och effektiv folkbokföring och rent av genom sin avfattning inbjöde till felaktigheter. Reformen i själva mantalsskrivningsförfarandet vore därför nödvändiga. Härvid borde man i görligaste mån sträva mot en sådan anordning, att bosättningsort och mantalsskrivningsort bringades att sammanfalla, att dubbelskrivningar undvekes och att personer ej heller onödigt uteslötes från mantalsskrivning.

Föreningen har härefter föreslagit nedannämnda åtgärder, varigenom inom ramen för nuvarande bestämmelser angående mantalsskrivningen enligt föreningens åsikt en förbättrad ordning skulle kunna åvägabringas. Sålunda borde i större kommuner med mera rörlig befolkning och snabbt fortskridande fastighetsdelning, församlingsboken uppläggas efter annan grund än efter bostad. Kommunalombuden borde icke blott såsom nu gäller närvara vid själva sammanträdena för mantalsskrivningen utan även före dessa verkställa vissa undersökningar och samarbeta med mantalsskrivningsförrättaren för åstadkommande av en riktig mantalsskrivning. Utsträckt skyldighet att lämna skriftliga mantalsuppgifter borde föreskrivas. Vidare borde lämnas dels föreskrifter om mera enhetliga och praktiska arbetsmetoder vid förarbetena till mantalsskrivningen samt om förfaringssättet därvid, dels ock vägledande bestämmelser angående skriftväxlingen mellan mantalsskrivningsförrättarna till förebyggande

av, att någon obehörigen uteslötes från mantalsskrivning eller på mer än ett ställe samtidigt mantalsskreves. En föreskrift borde införas, att den tilläggslista, som i januari månad skall av pastor avlämnas till mantalskrivningsförrättaren, skall avse de kyrkliga flyttningarna till och med den 15 januari och ej såsom för närvarande gäller blott intill årsskiftet. För den, som trots påminnelse underlåter att fullgöra sin kyrkobokföringskyldighet, borde stadgas bötespåföljd. Slutligen borde försöksvis inom något län uppläggas ett adressregister på grundval av mantalslängderna.

I anledning av det anförda har föreningen uttalat, att enligt dess mening en förbättring av folkbokföringen syntes kunna åvägabringas inom ramen för nuvarande mantalsskrivningsbestämmelser genom införande av de av föreningen föreslagna åtgärderna, samt att en utredning, igångsatt och bedriven med tillräcklig skyndsamhet skulle möjliggöra, att förslag till sådan förbättring skulle kunna föreläggas redan nästa års riksdag.

Utskottet.

Spörsmålet rörande en förbättrad mantalsskrivning har såsom utskottet erinrat uppmärksamrats av 1930 års riksdag i samband med behandlingen av frågan om folkbokföringens ordnande. Vad nämnda års riksdag i sin skrivelse nr 381 framhållit angående orsakerna till folkbokföringens bristande effektivitet finner utskottet fortfarande äga giltighet. Den betydande ökning av antalet mantalsskrivningsmål i första instans, som under de senaste åren ägt rum, synes ytterligare bekräfta riktigheten av den uppfattningen, att gällande bestämmelser rörande mantalsskrivning och kyrkobokföring äro behäftade med brister, samt att det föreligger ett stort behov av åtgärder för åstadkommande av förbättring på förevarande område. Det ökade antalet dylika mål torde visserligen vara föranlett icke blott av nyssberörda förhållande utan även därav, att den rådande ekonomiska krisen och de i följd härav ökade kostnaderna för kommunernas understödsverksamhet nödgat dessa att ägna mantalskrivningarna större uppmärksamhet än som eljest plägar vara fallet. Den av Sveriges häradsskrivarförening åberopade sammanställningen över dylika mål i första instans under vissa av åren 1917—1933 utvisar emellertid, att denna ökning i antalet mål begynt redan före den nuvarande krisens början. Orsaken härtill torde, på sätt nämnda förening anmärkt, vara den, att kommunerna, sedan hemortsrätten i fattigvårdshänseende enligt 1918 års fattigvårdslag gjorts beroende av den faktiska i stället för såsom tidigare var förhållandet av den rättsliga mantalsskrivningen, nödgats i mycket stor omfattning söka vinna rättelse i sådana felaktiga mantalsskrivningar, som eljest skulle bliva avgörande för personers hemortsrätt i fattigvårdssavseende inom kommunen. Sistberörda förhållande synes visa, att de bestämmelser, som för närvarande äro grundläggande för mantalsskrivningen och som bestämma reglerna för själva mantalskrivningsförfarandet icke tillfredsställa erforderliga krav på tydlighet och fullständighet.

Vad angår de brister, som vidlåda gällande bestämmelser rörande mantalsskrivningen, förtjänar följande särskilt framhållas. På grund av de från mantalsskrivningsförrordningens tillkomst inträffade ändrade förhållandena beträffande befolkningens bosättning och framför allt i fråga om dess ökade rörlighet har den i nämnda förrordning gällande bestämmelsen, att en persons bosättningsort i regel skall vara grunden för mantalsskrivningsorten, vållat svårigheter vid förrordningens tillämpning samt medfört ett stort antal tvister om vilken ort, som skall betraktas som rätt mantalsskrivningsort. Utskottet, som icke ansett sig böra göra något uttalande om, vilken ort som enligt nutida rättsuppfattning bör bära de med mantalsskrivningen förenade förpliktelser och åtnjuta därmed förenade förmåner, vill emellertid framhålla nödvändigheten av, att detta spörsmål göres till föremål för närmare undersökning. Likaledes synes böra tagas under överbägande, vilka åtgärder som böra vidtagas till förhindrande av att personer utelämnas vid mantalsskrivningen. Ehuru denna principiellt skall omfatta alla mantalsskrivningsskyldiga, föreskriver likväl ovannämnda förrordning, att person, som saknat stadigt hemvist och vars vistelseort efter ett års kvarskrivning fortfarande är obekant, skall vid mantalsskrivningen utelämnas. Givet är, att dylika fall av legalt utelämnande liksom även vissa fall av icke legalt utelämnande, som, enligt vad för utskottet uppgivits, lära förekomma, med hänsyn till gällande bestämmelser om hemortsrätt i fattigvårdshänseende kunna leda till orättvisor ur fattigvårdssynpunkt. Vidkommande reglerna för det processuella förfarandet i mantalsskrivningsmål hava dessa visat sig vara i hög grad ofullständiga och medföra, att olika länsstyrelser handlägga dylika mål på olika sätt. Beträffande reglerna om forum hava dessa befunnits oklara i fråga om andra mål än underställningsmål. Enligt vad för utskottet uppgivits, medföra de bristfälliga processuella bestämmelserna svårigheter för kommun att bevaka sitt intresse av att en person, vars mantalsskrivning blivit i kommunen undanröjd, därefter verkligen mantalsskrives inom annan kommun. Nämnda brist i bestämmelserna kan leda till, att personen ifråga med hänsyn till tidigare års mantalsskrivning bibehåller sin hemortsrätt i fattigvårdssavseende i klagandekommunen. Förutom det ovan anförda bidrager den bristande överensstämmelsen mellan mantalsskrivning och kyrkobokföring liksom även, på sätt häradsrättföreningen anmärkt, de i skilda hänseenden bristfälliga bestämmelserna rörande själva mantalsskrivnings- och kyrkobokföringsförfarandet till, att mantalsskrivningens effektivitet minskas.

På sätt förut framhållits, utvisar den av nämnda förening åberopade tablån över antalet mantalsskrivningsmål i första instans, att jämväl under normala förhållanden målen antal år från år ökas. Givetvis måste detta medföra såväl en betydande arbetsbörda för de myndigheter, vilka skola handlägga målen eller verkställa utredningar däri, som även ett allmänt osäkerhetstillstånd i fråga om den civila hemorten för de perso-

ner, som beröras av dylika tvister. Härtill komma de betydande kostnaderna för målens handläggning och utredning.

Med hänsyn till mantalsskrivningens stora betydelse på skilda områden finner utskottet det vara angeläget, att snarast möjligt åtgärder vidtagas, som råda bot mot de brister, som för närvarande vidlåda bestämmelserna angående mantalsskrivningen och därmed sammanhängande författningar. Utskottet anser därför, att en allsidig och förutsättningslös utredning bör verkställas på förevarande område, vid vilken utredning bör tagas under övertvägande förutom vad förut framhållits jämväl, huruvida de av häradsskrivarföreningen föreslagna åtgärderna kunna bidra till att åstadkomma ökad effektivitet i mantalsskrivningen.

Det i motionerna I: 124 och II: 227 vidrörda spörsmålet rörande rätt till valfrihet i fråga om mantalsskrivningsort är uppenbarligen av beskaffenhet att böra ingå i den av utskottet föreslagna utredningen. I övrigt saknar utskottet anledning att föreslå någon åtgärd på grund av dessa motioner.

Slutligen får utskottet framhålla lämpligheten av, att den förordade utredningen företages i samband med den av 1930 års riksdag begärda utredningen angående folkbokföringens och därmed sammanhängande frågors ordnande. Utskottet anser nämligen, med hänsyn till ökningen av antalet mantalsskrivningsmål och det i följd härav förändrade läge, vari berörda fråga kommit, att igångsättandet av sistnämnda utredning icke lämpligen bör ytterligare uppskjutas på grund av de i ovan lämnade redogörelse återgivna skäl, som år 1932 i denna fråga anfördes av dåvarande chefen för finansdepartementet.

Utskottet hemställer därför,

1) att riksdagen måtte i anledning av motionen II: 34 av herr Ericson i Boxholm i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en allsidig och förutsättningslös utredning i syfte att åstadkomma förbättrad lagstiftning rörande mantalsskrivning och därmed sammanhängande frågor samt för riksdagen framlägga de förslag, till vilka utredningen kan giva anledning; samt

2) att de likalydande motionerna I: 124 av herr Rosén m. fl. och II: 227 av herr Nilsson i Göteborg m. fl., i den mån desamma icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anført och hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 april 1934.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Bilaga A.

Uppgift över antalet till länsstyrelserna (inklusive överståthållarämbetet) inkomna besvär rörande fråga om vidtagen eller underlåten mantalsskrivningsåtgärd nedan angivna år:

År	Antal mål	År	Antal mål
1917	121	1925	2,222
1918	95	1926	2,161
1919	171	1927	3,140
1920	156	1928	4,155
1921	393	1929	5,215
1922	674	1931	9,788
1923	1,289	1933	14,304.
1924	1,733		

Uppgifterna för åren 1917—1925 äro hämtade ur proposition nr 106 år 1926 angående ändring i vissa delar av fattigvårdslagen m. m. Uppgifterna för åren 1926—1929 hava för kammarrättens räkning införskaffats från länsstyrelserna och äro anförda i kammarrättens yttrande över 1924 års uppbördssakkunnigas betänkande.

Uppgifterna för år 1931 äro hämtade ur skatteutjämningsberedningens betänkande och hava beträffande Stockholms stad kompletterats av Sveriges häradsskrivarförening. Samma förening har sammanställt uppgifterna för år 1933 på grundval av uppgifter, som tillhandahållits av landskamrerarna respektive överståthållarämbetet.

I uppgifterna för åren 1917—1929 torde mål, som inkommit från annan länsstyrelse, ej vara medräknade. Däremot äro dylika mål, som beröra två eller flera länsstyrelser, medräknade för åren 1931 och 1933.